

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 141/2018-58

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojмира Mamojku v konaní o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Balážikovou, PhD., Horná 65/A, Banská Bystrica, pre namietané porušenie jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 porušené boli.

2. Uznesenie Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Lučenec je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia [REDAKOVANÉ] v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet advokátky JUDr. Andrey Balážikovej, PhD., Horná 65/A, Banská Bystrica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 141/2018-31 z 27. marca 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) v časti, ktorou namietal porušenie svojich v záhlaví označených práv uznesením Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že v exekučnej veci obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená“; do 19. marca 2014 používajúcej obchodné meno [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pozn.), proti sťažovateľovi (povinnému) o vymoženie sumy 7 956,58 € s príslušenstvom okresný súd uznesením č. k. 17 Er 791/2013-124 z 2. novembra 2016 vydaným vyšším súdnym úradníkom nevyhovел námietkam sťažovateľa proti exekúcii vykonávanej súdnym exekútorom pod sp. zn. EX 1157/2013, pretože dospel k záveru, že exekučné konanie je dôvodné a aj správne vedené na podklade exekučného titulu:

- rozsudku okresného súdu č. k. 6 C 202/2007-34 zo 7. decembra 2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“)

č. k. 17 Co 71/2008-73 zo 16. apríla 2008, ktorým zaviazal otca sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (dlžníka) zaplatiť oprávnenej (veriteľovi) sumu 239 700 Sk (7 956,58 €) spolu s 0,05 % zmluvnou pokutou za každý deň omeškania od 20. októbra 2007 do zaplatenia (z titulu neuhradenia provízie za sprostredkovanie predaja nehnuteľnosti, ktorej bol výlučným vlastníkom, [REDAKOVANÉ]), ako aj trovy konania a trovy právneho zastúpenia, a

- rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 2 C 25/2012-464 z 19. februára 2013 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 17 Co 130/2013 z 21. mája 2013, ktorým bolo určené, že kúpna zmluva uzavretá 26. novembra 2007 medzi otcom sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (predávajúcim) a sťažovateľom (kupujúcim), ktorou [REDAKOVANÉ] previedol do výlučného vlastníctva sťažovateľa konkrétne špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v obci [REDAKOVANÉ] (za dohodnutú kúpnu cenu 500 000 Sk, t. j. 16 596,96 €, ktorá bola [REDAKOVANÉ] vyplatená sťažovateľom pred podpísaním kúpnej zmluvy, pozn.), je voči oprávnenej právne neúčinná, a ktorým bol sťažovateľ zaviazaný nahradiť oprávnenej trovy konania.

3. Sťažovateľ v námietkach proti exekúcii uviedol, že exekúciu považuje za zmätočnú a nezákonnú a že existujú dôvody, pre ktoré je neprípustná. Poukázal na to, že oprávnená nemá právny nárok na plnenie voči nemu, pretože on nie je právnym nástupcom dlžníka (svojho otca) zaviazaného rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 202/2007-34 zo 7. decembra 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 17 Co 71/2008-73 zo 16. apríla 2008. Sťažovateľ (už) nie je ani vlastníkom nehnuteľností, ktoré boli predmetom odporovaného právneho úkonu (tieto na základe kúpnej zmluvy z 3. júla 2008 predal [REDAKOVANÉ] za dohodnutú kúpnu cenu 500 000 Sk, t. j. 16 596,96 €, ktorá mu bola vyplatená pred podpísaním kúpnej zmluvy, pozn.), a preto nie je možné, aby oprávnená požadovala uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, ale len „náhradu do výšky prospechu. Náhrada ako ani jej výška doposiaľ nebola u povinného uplatnená, pričom výška nebola žiadnym spôsobom určená prípadne priznaná... Aj po splnení všetkých zákonných predpokladov na podanie návrhu na vykonanie exekúcie – túto je možné začať a následne viesť len do tejto výšky hodnoty prospechu. Opačný názor by viedol k možnosti

vykonávať exekúciu na pohľadávky nepomerne a mnohonásobne vyššie než je hodnota majetku, ktorý odporovaným právnym úkonom ušiel z majetku dlžníka... čo je neprípustné a v rozpore so zákonom. Hodnota prospechu preto musí byť určená a len táto suma môže podliehať exekúcii... Vedením exekúcie na základe uvedených exekučných titulov vo výške rovnajúcej sa celému dlhu dlžníka voči oprávnenému by bol postihnutý majetok povinného vo výške, ktorá podstatne presahuje hodnotu toho, čo ušlo z dlžníkovho majetku, a teda aj zákonný limit na vedenie exekúcie. Následne aj trovy exekúcie ako aj trovy právneho zastúpenia pri exekúcii vzniknuté na základe tejto exekúcie nezodpovedajú zákonnému nároku, nakoľko ich nie je možné uplatňovať z celkového dlhu dlžníka, ale len z hodnoty toho, čo z majetku dlžníka odporovaným právnym úkonom ušlo.“.

4. Námietky sťažovateľa proti exekúcii považoval okresný súd za právne irelevantné, neobsahujúce dôvody podľa § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ktoré by spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, resp. pre ktoré je exekúcia neprípustná.

5. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17 Er 791/2013-124 z 2. novembra 2016 vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej zopakoval svoje predchádzajúce argumenty.

6. Okresný súd sťažnosť sťažovateľa uznesením č. k. 17 Er 791/2013-152 z 21. decembra 2017 vydaným sudcom podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016) zamietol ako nedôvodnú, pričom konštatoval:

„10. Rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 2 C/25/2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 17 Co/130/2013 súd určil, že kúpna zmluva uzavretá dňa 26. 11. 2007 medzi predávajúcim [REDAKOVANÉ] (otcom povinného) a kupujúcim [REDAKOVANÉ] je voči oprávnenému právne neúčinná, oprávnenému bola priznaná pohľadávka proti [REDAKOVANÉ], v ustálenej hodnote nehnuteľnosti vo výške 500 000 Sk (16 496,96 Eur), túto pohľadávku je možné vymáhať len do výšky 16 596,96 Eur, suma

vymáhanej pohľadávky je nižšia ako kúpna cena nehnuteľnosti v tom čase. Právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z toho úkonu prospech, t. j. voči povinnému, ktorý bol počas celého konania konfrontovaný s tým, že oprávnený má neuspokojenú pohľadávku voči jeho otcovi a celé konanie o odporovateľnosti je vedené z dôvodu, aby predmetná pohľadávka bola uspokojená priamo povinným. Výška majetkového prospechu získaného odporovateľným právnym úkonom sa stotožňuje s výškou sumy, o ktorú bol veriteľ reálne ukrátený.

11. V zmysle právnej úpravy § 42b Občianskeho zákonníka, čo ušlo odporovateľným právnym úkonom z majetku dlžníka, nemožno zužovať len na predmet právneho úkonu, ktorý bol vyhlásený za právne neúčinný, ale aj na iný majetok, ktorý je vo vlastníctve dlžníka, a maiori ad minus. Veriteľ sa teda môže domáhať plnenia priamo voči osobe, ktorá nadobudla od dlžníka majetkové práva, pričom samotná exekúcia nie je viazaná na uspokojenie pohľadávky z predaja nehnuteľností, ale k jej uspokojeniu môže dôjsť aj z iných majetkových hodnôt povinného. V prípade, že by povinný majetkové hodnoty na ktoré bol dlžník zaviazaný, už nemal, oprávnenému by vznikol zákonný nárok na náhradu voči tomu, kto mal z úkonu prospech. Rozhodnutie súdu, ktorým bolo odporovacej žalobe vyhovené, predstavuje podklad k tomu, aby sa veriteľ na základe exekučného titulu vydaného proti dlžníkovi mohol domáhať exekúcie postihnutím toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku voči osobe, v prospech ktorej bol právny úkon urobený... Spoukazom na vyššie uvedené, ako aj na to, že v zmysle § 50 ods. 1 EP po vzniku exekučného titulu nenastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, je exekúcia dôvodná.“

7. S uvedenými závermi okresného súdu sťažovateľ nesúhlasí a v sťažnosti mu opätovne vytýka, že „vôbec neriešil výšku prospechu, do ktorej sa oprávnený môže domáhať plnenia na svoju pohľadávku... V konečnom dôsledku na základe rozhodnutia okresného súdu bola zexekvovaná istina 7 956,58 Eur a zmluvná pokuta 14 870,58 Eur, teda už tu bola prekročená samotným oprávneným deklarovaná hodnota prospechu sťažovateľa 16 596,96 Eur... Ak by nehnuteľnosť ostala vo vlastníctve sťažovateľa, exekútor

by uspokojoval oprávneného z tejto nehnuteľnosti, pričom jej hodnota by ťažko presiahla 16 596,96 Eur.“. Sťažovateľ s poukazom na odôvodnenie uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 751/2016 z 25. októbra 2016 vyslovuje názor, že výšku prospechu bolo potrebné určiť zabezpečením vyjadrení realitných kancelárií, ktoré by určili hodnotu nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom prevodu v odporovanom právnom úkone, a následne len na túto sumu podať návrh na vykonanie exekúcie, k čomu však v jeho prípade nedošlo. Napadnutým uznesením „postavil okresný súd sťažovateľa do pozície, že z dôvodu prevodu nehnuteľnosti na tretiu osobu je sťažovateľ povinný uhradiť oprávnenému sumu presahujúcu hodnotu nehnuteľnosti, resp. sumu 16 596,96 Eur. Tu súd v podstate rozlíšil výšku povinnosti plniť oprávnenému z titulu neúčinnosti právneho úkonu medzi osobou, ktorá to, čo odporovaným úkonom ušlo z vlastníctva dlžníka vo vlastníctve ešte má, a osobou, ktorá to už vo vlastníctve nemá, pričom uvedené nemá zákonný podklad.“. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza, že „v namietanom prípade nejde o to, či je výška prospechu určená správne – v tomto prípade výška prospechu riešená vôbec nebola. Okresný súd sťažovateľa postavil do pozície generálneho sukcesora dlžníka vo vzťahu k oprávnenému, a to bez akýchkoľvek zákonných limitov.“. Sťažovateľ ďalej uvádza, že „zmluvná pokuta netvorí príslušenstvo pohľadávky, ale samostatný nárok a že na jej úhradu nie je možné sťažovateľa zaviazať nad rámec zákonom stanoveného limitu daného získaným prospechom“. Na základe napadnutého uznesenia však došlo k pripusteniu výkonu exekúcie na pohľadávku o takmer 100 % vyššiu než bola kúpna cena, za ktorú sťažovateľ nadobudol odporovanú nehnuteľnosť, a tým aj k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy. A keďže okresný súd v napadnutom uznesení vôbec nereagoval na argumenty sťažovateľa uplatnené v sťažnosti proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom, došlo aj k porušeniu jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

8. K veci sa listom sp. zn. 1 SprV/3/18 z 21. mája 2018 vyjadril predseda okresného súdu, v ktorom uviedol, že sťažnosť sťažovateľa považuje za nedôvodnú. Poukázal na to, že „*oprávnený podal návrh na výkon exekúcie voči sťažovateľovi v rozsahu, ktorý je vymedzený v návrhu a limitovaný výškou 16 596.96 Eur ako výškou majetkového prospechu sťažovateľa, pretože tento po tom, čo mu boli prevedené nehnuteľnosti dňa 17. 12. 2007 od*

██████████, previedol predmetné nehnuteľnosti na tretiu osobu, napriek konaniu o neúčinnosť tohto právneho úkonu (t. j. rozhodnutie prvostupňového súdu bolo vydané dňa 07. 12. 2007)... Z hľadiska posudzovania súdu bola pre rozhodnutie súdu relevantná sporná otázka, ktorú namietal povinný, či musí oprávnený podať znovu žalobu voči sťažovateľovi, ktorý už nie je vlastníkom nehnuteľností, pričom náhrada nebola u povinného uplatnená. Sťažovateľ však uvádza v sťažnosti nepravdivé informácie ak tvrdí, že súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou a vo svojej sťažnosti spomína len body 3, 4 a 10 uznesenie č. k. 17Er/791/2013-152 z 21.12.2017, ale opomenul uviesť bod 11, kde sa súd vysporiadal s relevantnou námietkou sťažovateľa... konkrétne použijúc metódu logického výkladu... Súd nepovažoval z hľadiska svojho výkladu za potrebné, aby oprávnený znovu podával žalobu voči sťažovateľovi, ktorou by bola ustaľovaná výška pohľadávky oprávneného voči sťažovateľovi, nakoľko táto bola určená v zmysle logického výkladu § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka ako náhrada za výšku dlžníkovho majetku (██████████), ktorá ušla z jeho majetku prevodom na sťažovateľa, ktorý následne tento majetok previedol na tretiu osobu. V tejto súvislosti súd zohľadňoval relevantnú záväznú judikatúru rozsudok Najvyššieho súdu SR 3M Cdo/5/2008, podľa záverov ktorého čo ušlo z dlžníkovho majetku nemožno zužovať len na predmet právneho úkonu, ktorý bol vyhlásený za právne neúčinný a na R 110/1998, podľa ktorého, veriteľ, ktorý s úspechom odporoval právnomu úkonu podľa § 42a Občianskeho zákonníka, má voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech právo na náhradu v peniazoch, ak sa uňho nenachádza vec nadobudnutá týmto úkonom. Veriteľ sa z tohto dôvodu nemôže úspešne domáhať určenia neplatnosti zmluvy, ktorou vlastník (ktorý mal z odporovateľného úkonu prospech) previedol vec na tretie osoby. Pokiaľ teda došlo k exekúcii majetku vyššej hodnoty voči sťažovateľovi než vyplývala výkladom z § 42b Občianskeho zákonníka, čo pri samotnom výkone exekúcie už nebolo v kompetencii súdu, nakoľko súd rozhodoval o výške pohľadávky z návrhu na výkon exekúcie zo dňa 12. 08. 2013 a žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z 26. 08. 2013 (istina 7 956,58 Eur, zmluvná pokuta 0,05 % za každý deň omeškania zo sumy 7 956,58 Eur od 20. 10. 2007 do zaplatenia, trovy právneho zastúpenia 486,49 Eur, trovy právneho zastúpenia v druhostupňovom konaní 1 035,02 Eur, súdny poplatok 477,39 Eur, trovy zastúpenia v exekučnom konaní 252,96 Eur a súdny poplatok za vydanie poverenia 16,50 Eur, t. j. ku dňu podania návrhu 28. 08. 2013 nebolo zrejmé, že by požadovaná suma presahovala

16 596,96 Eur), mal sťažovateľ k dispozícii iné právne prostriedky voči exekútorovi, ktoré v tomto prípade nie je súdu známe, či využil, ak mu konaním exekútora vznikla škoda (napr. náhrada škody voči exekútorovi príp. voči štátu). Sám sťažovateľ na strane 133 súdneho spisu pritom uvádza v sťažnosti voči Uzneseniu Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er/791/2013-124 z 02. 11. 2016, súd vymedzil exekúciu voči výške sumy, ktorou bol veriteľ reálne ukrátený. Táto suma 16 596.96 Eur (500 000,- Sk), vyplýva z návrhu na výkon exekúcie a súdnych rozsudkov a bola uvedená nielen v Uznesení Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er/791/2013-124 z 02. 11. 2016 ale aj v sťažovateľom napádanom Uznesení Okresného súdu Lučenec č. k. 17 Er/791/2013-152 zo dňa 21. 12. 2017. “.

9. Sťažovateľ v podaní zo 14. júna 2018 požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré vyčíslil celkovou sumou 325,42 €.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, je kvalifikovaná princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných

súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecnými súdmi nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

13. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

14. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (bod 6) odôvodnená nesprávnou interpretáciou ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka týmto súdom v exekučnom konaní vedenom proti sťažovateľovi ako povinnému.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

19. Článok 46 ods. 1 ústavy je vyjadrením základného práva domáhať sa súdnej ochrany. Tento článok ústavy je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Zároveň v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú, pričom však v súlade s čl. 152 ods. 4 ústavy musí byť výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov v súlade s ústavou, a súčasne v zmysle čl. 154c ods. 1 ústavy majú príslušné medzinárodné zmluvy vrátane dohovoru prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd (I. ÚS 22/03).

20. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, IV. ÚS 292/04) je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane

súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností.

21. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Zároveň platí, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

22. Rovnako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Ani judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide

o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Krasa c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

23. Všeobecne platí, že exekučný súd je exekučným titulom, ktorým je rozsudok všeobecného súdu, viazaný a nemá oprávnenie tento exekučný titul vecne preskúmať. Oprávnenie vecne preskúmať exekučný titul a rozsah tohto prieskumu exekučným súdom závisí aj od druhu exekučného titulu (*II. ÚS 663/2016*).

24. Podľa § 42b ods. 1 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

25. Podľa § 42b ods. 2 Občianskeho zákonníka právo odporovať právnemu úkonu sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

26. Podľa § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka právny úkon, ktorému veriteľ s úspechom odporoval, je právne neúčinný a veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku; ak to nie je možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech.

27. Inštitút odporovateľnosti slúži potrebám exekučného konania, lebo jeho účelom je umožniť veriteľovi, ktorý má voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku, dosiahnuť uspokojenie tejto pohľadávky z majetku (vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt), ktorý ušiel dlžníkovi v dôsledku jeho odporovateľného právneho úkonu. Zmyslom odporovacej žaloby podľa § 42b Občianskeho zákonníka je dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že právny úkon urobený dlžníkom je voči veriteľovi právne neúčinný. Ak súd odporovacej žalobe vyhovel, veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a v prípade, že to nie je možné, veriteľ má právo na náhradu voči tomu, kto mal z toho úkonu prospech.

28. Dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa najmä vtedy, ak vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak v dôsledku nich vzniknuté zmenšenie majetku má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, pričom ak by nebolo týchto úkonov, mohol by svoju pohľadávku z majetku dlžníka uspokojiť. K ukráteniu uspokojenia pohľadávky veriteľa teda nemôže dôjsť, ak dlžník vlastní napriek odporovanému právnomu úkonu a ďalším svojím dlhom taký majetok, ktorý stačí k tomu, aby sa z neho veriteľ uspokojil (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 2791/99 z 31. októbra 2000). Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že dlžníkove právne úkony ukracujú uspokojenie jeho pohľadávky, nesie veriteľ (rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21 Cdo 549/2001 z 22. januára 2002 a sp. zn. 30 Cdo 2435/2006 z 5. marca 2008).

29. Dôsledkom úspešného odporovania právnomu úkonu je v zmysle citovaného ustanovenia § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka neúčinnosť tohto úkonu. Právnu neúčinnosť charakterizuje samotný zákon tak, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnom úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a ak to nie je dobre možné, má právo na náhradu voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech. Právna neúčinnosť odporovateľného právneho úkonu je neúčinnosťou relatívnou, t. j. táto neúčinnosť platí iba voči veriteľovi, ktorý sa úspešne domáhal odporovateľnosti právneho úkonu. Neúčinnosť právneho úkonu sa voči veriteľovi prejaví tak, že na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky možno vykonať exekúciu napr. predajom veci tak, ako by k zmene jej vlastníctva z dlžníka na iný subjekt (t. j. na žalovaného v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu) nebolo došlo. Ak to však nie je možné, napr. preto, že vec sa už nenachádza u žalovaného, priznáva zákon veriteľovi právo na náhradu voči tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech. Táto náhrada je limitovaná výškou prospechu, ktorý mal žalovaný z odporovateľného právneho úkonu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 44/2007 z 30. apríla 2007).

30. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že súhlasiť možno len s názorom okresného súdu, že *„rozhodnutie súdu, ktorým bolo odporovacej žalobe vyhovené, predstavuje podklad k tomu, aby sa veriteľ na základe exekučného titulu*

vydaného proti dlžníkovi mohol domáhať exekúcie postihnutím toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku voči osobe, v prospech ktorej bol právny úkon urobený“. Vo vzťahu k aplikácii § 42b ods. 4 Občianskeho zákonníka nie je napadnuté uznesenie okresného súdu presvedčivo odôvodnené, jeho tvrdenia uvedené v bodoch 10. a 11. napadnutého uznesenia (bod 6) sú vzájomne rozporné, čo v konečnom dôsledku zakladá jeho nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť. Súdnu exekúciu riadi exekučný súd, ktorý má dosah na zákonnosť vykonávanej exekúcie v rozsahu zabezpečujúcom pre oprávneného a povinného uplatnenie rovnakých práv a plnenie len zákonom ustanovených povinností. V súlade s Exekučným poriadkom preskúmanie postupu, resp. činnosti súdneho exekútora a kontrola zákonnosti a ústavnosti jeho postupu a rozhodnutí v exekučnom konaní patrí prioritne do právomoci všeobecného súdu, ktorý súdneho exekútora poveril vykonaním exekúcie. Z uvedeného dôvodu nemožno súhlasiť s tvrdením predsedu okresného súdu, že *„pokiaľ teda došlo k exekúcii majetku vyššej hodnoty voči sťažovateľovi než vyplývala výkladom z § 42b Občianskeho zákonníka, čo pri samotnom výkone exekúcie už nebolo v kompetencii súdu... mal sťažovateľ k dispozícii iné právne prostriedky voči exekútorovi, ktoré v tomto prípade nie je súdu známe, či využil, ak mu konaním exekútora vznikla škoda (napr. náhrada škody voči exekútorovi príp. voči štátu)“.* Okresný súd v napadnutom uznesení nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa nemožno hodnotiť inak ako prísne formalistický, odporujúci obsahu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

31. Na uvedenom skutkovom základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a v spojení s nimi aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v tomto čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01).

Z uvedených dôvodov ústavný súd napadnuté uznesenie okresného súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

32. Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

33. Podľa § 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím podľa odseku 3, ktoré je vykonateľné jeho doručením.

34. Úlohou okresného súdu preto bude opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa majúca na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení.

III.

35. Sťažovateľ v podaní zo 14. júna 2018 požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré vyčíslil celkovou sumou 325,42 €.

36. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

37. Pri rozhodovaní o priznaní náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého výpočtovým základom pre účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka, ak odsek 4 neustanovuje inak. Táto podľa oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky za I. polrok 2017 predstavovala sumu 921 €.

38. Ústavný súd preto v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celkovej sume 325,42 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie vecí a písomné vyhotovenie sťažnosti – vykonané v roku 2018) v sume po 153,50 € za jeden úkon a dva režijné paušály v sume po 9,21 € za jeden paušál, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 3 výroku nálezu).

39. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2018